תכניות הלימודים במחלקה לקרמיקה

המחלקה לקרמיקה, מהוותיקות בארץ ללימוד מקצועות הקרמיקה, מיישמת זה עשרות שנים, גישת לימוד והנחיה ייחודית בה הסטודיו המשותף, על מגוון מאפייניו, מנוהל ומתוחזק על-ידי הסטודנטים עצמם בליווי והנחיה צמודים של צוות המרצים. כך רוכשים הסטודנטים את מגוון הכישורים הדרושים על-מנת שיוכלו בסיום לימודיהם להקים ולהפעיל סטודיו משל עצמם.
דרך התנסות שמלווה בתהליכי מחקר ופיתוח- בה לכל תלמיד אובניים משלו ומרחב יצירה ולמידה אישי, נחשפים הסטודנטים לתהליכי יצירה מגוונים, פיתוח ויישום תהליכי חשיבה עיצובית- מרעיון לביצוע וחשיפה למסורת העשירה של קדרות הסטודיו בארץ ובעולם. תכנית הלימודים כוללת :ייצור כלים על אובניים בשיטות מסורתיות, טכניקות בעבודת יד לייצור כלים או אובייקטים רעיוניים, הבנת החומר הקראמי על שלל מאפייניו - הן בהיבט הטכנולוגי/עיוני והן בהיבט המעשי, תהליכי עיבוד שונים, גימור פני השטח וגלזורות, שריפות שונות - תנור אנאגמה, ראקו ושריפת מלח, שריפות תעשייתיות בגז ובחשמל.

הקורסים הנלמדים

שם הקורס	שם המרצה	היקף שעות אקדמיות
שנה א:		
מיומנויות בסיס בקרמיקה ושריפות מיוחדות	קיילה תלמי	104
קדרות אובניים	נצר לוריא	104
טכנולוגיה	גון רוזנסטון	130
סטודיו יסודות	גון רוזנסטון	130
שריפות מיוחדות	קיילה תלמי	52
בין שימושי לפיסולי	יערה רבינוביץ	39
מבוא לרישום	זיוה ורטיקובסקי	104
תולדות האמנות	גל שחר	52
שנה ב:		
טכנולוגיה	גון רוזנסטון	130
סטודיו מתקדם	גון רוזנסטון	130
טכניקות להעברת דימויים	קיילה תלמי	52
קדרות אובניים	נצר לוריא	104
עיצוב קרמי	אורן ארבל	104
תולדות האמנות	גל שחר	52
הדרכה בקהילה	מאיה גצוב-פק	52
שנה ג:		
הנחיה לפרויקט גמר	קיילה תלמי	52
קדרות אובניים	נצר לוריא	104
סטודיו מתקדם	גון רוזנסטון	130
סטודיו לשנה ג'	גון רוזנסטון	52
הנחיה לפרויקט גמר	גון רוזנסטון	52
הנחיה לפרויקט גמר	אורן ארבל	104

תקצירי הקורסים

מיומנויות בסיס בקרמיקה ושריפות מיוחדות

הקורס מתמקד בלימוד ותרגול טכניקות בסיס בעולם הקרמי, במטרה ללמדם לתפעל סטודיו עצמאי שכולל: מחזור חומר, הכנת גלזורות, הטענת והפעלת תנורים קרמיים חשמלאים, שימוש נכון בציוד בסטודיו.
התלמידים ילמדו להכין ולהשתמש בטרא סיג'ילטה ופסטה מצרי ואיך לעבוד נכון עם מירוק.
בהמשך, על בסיס המיומנויות הטכניות הבסיסיות, יתמקד הקורס בטכניקות שריפה אלטרנטיביות ומסורתיות: שריפת חלב, שריפת עישון ושריפת בור. נלמד שיטות מירוק לקראת שריפת עישון, נתנסה בשריפות הראקו השונות ונכין כלים לשריפת האנאגמה. בנוסף, נתרגל גם מגוון רחב של שיטות עיטור. הסטודנטים ילמדו לזגג נכון את הכלים שלהם כולל בטכניקה הצבעונית המסורתית "מאיוליקה".

קדרות אבניים-שנה א'

הקורס מתמקד בהקניית מיומנויות וטכניקות בסיסיות בעבודה על הגלגל (אובניים), הכרת החומר, לישה, מירכוז בנית צילינדר, צד שני וטיפול פני שטח הכלי. נכיר את הכלים שנמצאים בסטודיו כגון אקסטרודר סלב רולר ותנורים ונלמד להכין כלי עבודה ייעודיים לקדר. הקורס מאפשר התמסרות לעבודה אינטנסיבית על האובניים, היכרות עמוקה עם החומר ודיוק הצורה.

מבוא לרישום

הקורס יעסוק במכלול ההיבטים שמרכיבים את מעשה הרישום. הקורס יאפשר למשתתפיו ללמוד ולתרגל רישום מתוך התבוננות ובמגוון חומרים. נקודת המוצא של השיעורים תתבסס על גירוי רעיוני וחשיפה למגמות שונות ברישום תוך התבוננות ביצירות אמנות שונות. הלמידה תכלול:

1. טיפוח כושר ההבעה
2. הבניית ידע ומיומנויות טכניות ברישום תוך כדי תהליך דידאקטי התפתחותי
3. הקניית שפה חזותית
4. פיתוח דמיון צורני, כושר התבוננות וכושר הביצוע

תולדות האמנות

בשנה א' ו-ב' משתתפים כל הסטודנטים מכל המחלקות בקורסים תאורטיים בתולדות האמנות. הקורסים סוקרים את התפתחות האמנות באירופה, מאז העת העתיקה ועד התקופה המודרנית ובוחנים סוגיות משמעותיות בעולם האמנות על רקע שינויים בתפיסות העולם והאדם, ואת השפעתם של תהליכים ואירועים שונים על אמנים, זרמים ויצירות, אשר נתנו ביטוי לסוגיות הנבחרות.

בנוסף, ילמדו הסטודנטים על התפתחות האמנות הישראלית מאז ראשית המאה העשרים ועל האופן שבו היא מבטאת סוגיות חברתיות, כלכליות ואחרות, על רקע האירועים ההיסטוריים של המאה, כל זאת, במטרה להבין את מערך הקשרים שבין חברה, כלכלה, פוליטיקה ועוד, לבין תוצרי התרבות והאמנות של אותה חברה.

בין שימושי לפיסולי

מעבדת ניסויים בחומר, צורה ורעיון. הקורס מהווה מבוא לתהליך של חשיבה יצירתית וקונספטואלית. נעסוק בבניית רעיונות דרך עיסוק בקרמיקאים בחומרים לא קרמיים.
הסטודנט יקבל כלים לעבודת בזק ויישם אותם ביצירת תרגילים מחומרים מגוונים בטכניקות שונות. לא מוצר מוגמר. הקורס יקנה לסטודנט יכולת התבוננות אישית ויכולת ניסוח בהקשר של ריבוי וחקירה, לצד גיבוש רעיון אישי ויצירת שיח קבוצתי סביב הפרויקטים השונים.

עיצוב קרמי

במהלך הקורס יכירו הסטודנטים את תכונותיו של הגבס ואת יתרונותיו עבור הקדר והאמן הקרמי ויתנסו בנושאים הבאים:

1. תהליך עיצוב אוביקט קרמי מתכנון לביצוע.
2. תכנון, עיצוב וייצור אב-טיפוס מגבס המיועד לתיבנות
3. הכרת תחום התכנון והייצור של תבניות גבס עבור אובייקט קרמי.
4. הבנת היתרונות של עולם התבניות עבור הקדר היוצר באבניים.

בנוסף, נברר שאלות עיצוביות כמו קונספט, אסטטיקה, ארגונומיה ותפקוד, ואת היכולת לתרגם ולפתח תהליכים שמקורם בנקודת מבט אישית למוצר קרמי בעל אופי יחודי. נעסוק בפיתוח יכולת חשיבה יצירתית עצמאית וחופשייה יחד עם הרגלי עבודה ותכנון התומכים בתהליכי היצירה. הקורס יכלול בעיקרו שעורים מעשיים מלווים בדיון ובביקורת כיתתית ואישית.

טכנולוגיה

הקורס מקנה לסטודנטים ידע טכנולוגי ותיאורטי על גלזורות (זיגוגים) וחומרי גלזורות תוך חשיפה לתולדות הגלזורה על סוגיה. הסטודנטים לומדים מהם החומרים הנחוצים לערבוב גלזורות ואיך חומרים אלה מחולקים לקבוצות כימיקליות. כמו כן, איך החומרים מגיבים בתוך תערובת גלזורה, מה מטרתם בגלזורה ספציפית וכיצד עורכים חישוב על מנת לקבל תרכובת שעונה על הצרכים המסוימים שלנו. הסטודנטים לומדים איך להרכיב סוגים שונים של גלזורה בתנאי טמפרטורה ושריפה שונים, איך לזהות פגמים בגלזורה ולתקן אותם, איך ליצור אפקטים מיוחדים ואיך להשתמש בנוסחאות כדי לייצר גלזורות חדשות.
בנוסף, הקורס יחשוף את הסטודנטים למוצרים מסחריים ויעודד אותם לשלב מוצרים אלה בעבודתם. ההבנה של השימוש בחומרים קרמיים חשובה ביותר ,שכן היא מעניקה לסטודנטים את חופש הבחירה בהבעת רעיונות ותפישות.

קדרות אבניים- שנה ב'+ג'

מטרת הקורס ללמוד ולפתח מיומנויות וטכניקות בסיסיות בעבודה על הגלגל (אובניים): לישה, מרכוז, הרמת צילינדר. הקורס מאפשר התמסרות לעבודה אינטנסיבית על האובניים, היכרות עמוקה יותר עם החומר ודיוק הצורה. בסיומו של הקורס הסטודנטים ידעו לעבוד על האובניים ולהעמיס תנור ויכירו את המיומנויות הדרושות להפעלת סטודיו.

טכניקות להעברת דימויים

הקורס מלמד דרכים שונות להעברת דימויים לאובייקטים דו ותלת מימדיים, לפני ואחרי שריפת ביסק ואחרי זיגוג.
נלמד טכניקות שונות כגון שימוש בשבלונות והדפס לינולאום, הדפס מצילומי מדפסת ביתית, הדפס מונו, הדפס רשת ודקאלים. נעבוד עם אנגובים, אונדרגלייז וזיגוג בשיטות שלא דורשות ידע קודם בהדפס או ציוד מיוחד ויקר.

הדרכה בקהילה

קשר משמעותי, יצירתי ואקטיבי בין הסטודנט האמן לבין הקהילה. "כל בני הם אמנים מטבעם..." תמיד, כך זה נראה, עסקנו בעצמנו ובסביבה שלנו בדרכים אלו, כאשר אנו נהנים, משפרים וחולקים את מה שאנחנו רואים, יודעים ומדמיינים" (Quinn). הסטודנט האמן יוביל וידריך פרויקט של אמנות בקהילה מתוך תפיסה שהיצירתיות קיימת כבר בתוך הקהילה, ולאמנות יש כוח לחבר בין אנשים, להעצים את הקהילה ולעודד ביטוי עצמי ושייכות. הקורס ישלב בין תיאוריות של אמנות חברתית לבין פרוייקט אמנות קהילתי. במהלך הקורס נתבונן בעיניים ביקורתיות במקרי מבחן של אמנות קהילתית, שיתופית ואקטיביסטית, ובהשפעות שלה על הקהילות בה היא מתקיימת. נכיר סוגים שונים של קהילות, נבחן את הצרכים הייחודיים שלהן, ואת התרומה של פעילות אמנותית לקהילה. הסטודנטים ירכשו כלים ויקבלו ליווי בתכנון ובביצוע של פרויקטים לאמנות בקהילה.

הנחייה ותולדות הקרמיקה- גון רוזנסטון

מטרות הקורס הן לדון, לחקור ולפתח את פרויקט הסיום של בוגרי שנה ג' ובאותה עת להרחיב את הידע שלהם בתחום הקרמיקה בכל הנוגע להיסטוריה של הקרמיקה והאומנים העכשוויים בתחום. פיתוח רעיונות וחיפוש ביטוי אישי לפרויקט נדון הן בכיתה והן באופן אישי עם המרצה. לסטודנטים ניתנת היכרות מעמיקה עם ההיסטוריה של הקרמיקה ואנו מעודדים אותם להשתתף בדיונים על מערכת היחסים של אומני קרמיקה וקדרים על החברה והשפעתם על התרבות, המסורת והמנהגים בחברה. בסוף שנה ג הסטודנטים מחויבים להגיש את הפרויקט שלהם ולהשתתף בתערוכת הגמר שמתקיימת בתל חי.

הנחיית פרוייקט גמר- אורן ארבל

שנת פרויקט גמר הינה שנה המסכמת את מהלך הלמידה וההתפתחות האישית של הסטודנטים במחלקה לקרמיקה ובמכון לאמנויות. סיכומה של תקופת הלימוד באה לביטוי באמצעותו של פרויקט גמר, בו מתבקשים הסטודנטים, לראשונה במהלך לימודיהם, להתנסות בתהליך גיבושו והפקתו של פרויקט אישי באיכות ובנפח של תערוכת בוגרים. מרכיב חשוב בדרך לגיבושו של פרויקט מסוג זה הינה התנסות והפנמה של עקרונות תהליך היצירה "מרעיון לביצוע"-החל משלב גיבוש הרעיון, דרך סקיצות ראשוניות ומודלים ראשונים ועד לשלבי הביצוע השונים. מטרתו של הקורס הינה להנחות את הסטודנטים במהלך התנסותם בתהליך זה.